

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
DENNIS MONTEBELLO**

Seduta tas-27 ta' Ottubru, 2006

Avviz Numru. 468/2004

Avviz numru 468/04 DM

**Martin Degabriele ezercenti l-kummerc f'isem Oasis
Travel**

Vs

Frank Psaila

Il-Qorti;

Rat l-avviz permezz ta' liema l-attur talab il-kundanna tal-konvenut għall-hlas tas-somma li tigi likwidata minn din il-Qorti, in konnessjoni ma' danni kkagunati in konsegwenza ta' programm tal-kompjuter mibjugh mill-kumpanija attrici

Kopja Informali ta' Sentenza

lill-konvenut, liema programm ma' jistghax jintuza u di konsegwenza jrid jinbidel.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-mandat ta' sekwestru numru 1729/04 u bl-imghax kontra l-konvenut li gie ngunt in subizzjoni.

Ai finijiet ta' kompetenza t-talba hawn fuq indikata ma' teccedix tlett elef u hames mitt lira Maltin (LM3,500).

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' Frank Psaila fejn eccepixxa illi:

1. It-talba hi preskritta *ai termini* tal-artikolu 2153 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

2. Minghajr pregudizzju ghall-premess, it-talba hija infondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi respinta bl-ispejjez stante illi l-konvenut ma' kkawza l-ebda danni lis-socjeta' attrici kif ser jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

3. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat id-dokumenti esibiti;

Rat in-nota ta' l-Osservazzjonijiet tal-konvenut ipprezentata fil-11 ta' Settembru, 2006;

Rat l-atti kollha tal-process; u

Ikkunsidrat:-

Bl-ewwel eccezzjoni tieghu l-konvenut qed jecceppixxi l-preskrizzjoni ta' sentejn a tenur ta' l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta li jipprovdi illi l-azzjonijiet ghall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b'reat jaqghu bi preskrizzjoni bl-elghuq ta' sentejn.

Indubbjament dina hija l-preskrizzjoni applikabbli għall-azzjoni tentata mill-attur billi fl-Avviz stess minghajr tlaqliq l-attur jibbaza t-talba tieghu fuq l-allegazzjoni illi bil-programm mahdum u fornit mill-konvenut huwa sofra danni u b'din l-azzjoni qed jitlob il-likwidazzjoni u hlas ta' l-istess.

L-attur ma pprezenta ebda premessa ohra biex jibbaza t-talba tieghu u għalhekk il-Qorti trid tezamina l-provi li gew prodotti sabiex tistabilixxi x'danni setghu gew ikkawzati lill-attur bil-funzjonament hazing, jekk ipprovat, tal-programm mahdum mill-konvenut.

Mill-provi prodotti jirrizulta stabbilit illi l-programm li nhadem mill-konvenut kien gie kkonsenjat u nstallat għall-habta ta' Ottubru, 2001 u, wara xi aggestamenti necessarjament implikati f'xoghol ta' dan it-tip, wiehed jista' jghid illi l-programm mahdum mill-konvenut kien gie nstallat definittivament biex jiffunzjona bla tahbit għall-bidu tas-sena 2002.

L-attur isostni pero' illi sa minn dakinhar illi l-programm suppost kellu jibda jintuza u jaghti s-servizz li għalih kien intiz, dan kien dejjem qed jizvilluppa difetti kontinwament li kienu jirrikjedu l-intervent frekwenti tal-konvenut.

Waqt li l-konvenut isostni illi dawn l-interventi u aggestamenti huma Prattika normali fit-thaddim ta' programmi, bhal ma kellhu għamel hu fl-interess ta' l-attur, l-attur isostni illi l-programm mahdum mill-konvenut kien difettuz u li għalhekk kellu bilfors jigi rrimedjat għaliex finnuqqas ta' rimedju ta' dawn id-difetti huwa kien obligat illi jinqeda kontinwament bis-servizzi tal-konvenut li tagħhom kien qed jesigi l-hlas u illi kien anke qed isofri xi danni billi ma setghax jezercita' in-negozju tieghu kif xtaq hu.

Minhabba dan id-dizgwid bejn il-kontendenti, il-konvenut irrifjuta li jkompli jagħmel visti biex jagħmel l-aggestamenti minnhom mitluba.

Billi mill-provi prodotti jirrizulta illi sakemm il-konvenut kien baqa' jagħti s-servizzi tieghu għad debiti aggestamenti fil-

programm, l-attur ma' kienx qed isofri xi danni relatati mat-tmexxija tan-negozju tieghu, u billi nfatti l-istess attur fid-deposizzjoni tieghu sostna illi huwa ma' kienx qed jippretendi xi kumpens tax-xoghol kollu li tilef minhabba d-difetti fil-programm, izda kien qed jippretendi rifuzjoni tal-pagamenti li ghamel biex ottjena l-programm minghand il-konvenut, u bhala danni kien qed jesigi s-somma ta' madwar elfejn lira Maltin, biex jottjeni programm gdid, u billi l-istess attur jallega wkoll fid-deposizzjoni tieghu illi r-raguni ghaliex huwa qed isofri dawn id-danni, hija precizament dak ir-rifjut tal-konvenut li jirrilaxxa s-source codes minn taht idejh, sabiex ikunu jistghu jsiru riparazzjonijiet jew aggstamenti minn programmer iehor, allura jidher illi d-data li huwa seta' jipprocedi bl-azzjoni ghad-danni kontra l-konvenut, hija d-data illi fiha l-konvenut kien irrifjuta illi jirrilaxxa s-source codes biex jistghu isiru l-aggstamenti minn terzi.

Mill-provi prodotti jirrizulta illi dan id-dizgwid bejn il-kontendenti u rifjut tal-konvenut li jaghti s-source codes avvera ruhhu wara Mejju tas-sena 2004 u ghalhekk il-prezentata ta' l-azzjoni odjerna mill-attur fit-30 ta' Awissu 2004 kienet saret fi zmien utili u konsegwentement tichad l-ewwel eccezzjoni ta' preskrizzjoni sollevata mill-konvenut.

Ghal dak li jirrigwarda t-talba li qed jaghmel l-attur ghad-danni, irid jinghad illi, bil-mod kif giet mpostata l-azzjoni u kif l-istess attur spjega x' danni kien qed jippretendi, jidher illi saret xi ftit ta' konfuzzjoni bejn dawk il-partiti li jistghu jikkostitwixxu danni mil l-funzjonament hazin tal-programm li jkun gab xi telf fil-gestjoni tan-negozju ta' l-attur u t-talba ghar-rifuzjoni tal-prezz ta' xi oggett, inkluz software, mibjugh li jirrizulta li kien difettuz, liema talba kienet tkun regolata bl-artikolu 1424 tal-Kodici Civili u li ma' timplika fiha ebda riferenza ghal xi danni illi setghu gew ikkawzati minhabba d-difett.

Infatti minn ezami akkurat tad-deposizzjonijiet tal-kontendenti rispettivi jirrizulta illi d-danni illi effettivament qed jirriskontra l-attur m' humiex provenjenti esklussivament mill-mod kif gie mahdum il-programm

fornit mill-konvenut izda iktar minn nuqqas ta dak is-servizz intrinsikament marbut mal-konsenja ta' *software* illi l-istess konvenut japprezza illi kellu jaghti ghal matul il-hajja funzjonanti tal-programm minnu mahdum.

Kien jinkombi fuq il-konvenut biex igib raguni legittima, permezz ta' provi sufficjenti, li setghet tezonerah milli jkompli jaghti s-servizzi lill-attur, izda ma' jirrizultax ippruvat illi l-attur kien qed jirrifjuta illi jikkumpensa lil konvenut ghal viziti frekwenti li kienu necessarji biex isir il-manteniment tal-programm u l-aggustamenti fih.

Evidentement kieku dawn il-visti, necessitati minhabba l-mod kif gie mahdum il-programm, kienu ser ikunu ta' frekwenza iktar milli kien ikun aspettatt f' kazijiet u programmi simili kien ikun hemm bzonn li jsir temperament fir-rati li seta' kien ikun intitolat ghalihom il-konvenut, pero' billi l-konvenut, kif huwa intitolat li jaghmel, irrifjuta li jhalli minn idejh is-*source codes* tal-programm minnu mahdum, l-attur gie prekluz milli jaghmel l-aggustament u manteniment illi l-istess konvenut iddikjara li huma intrinsikament marbutin mal-funzjonament regolari tal-programm u allura, nonostante illi l-attur ghadu jaghmel uzu mill-programm tal-konvenut, dan l-uzu li qed jaghmel, m' huwiex dak l-uzu illi l-programm kien intiz illi jsir minnhu. Infatti l-impjegati ta' l-attur li xehedu f' din il-kawza ddikjaraw illi hafna mix-xoghol illi kellu jkun iddestinat ghal mezzi komputerrizzati, ur minhabba n-nuqqas ta' aggestamenti li kellhom isiru fil-programm, baqghu jinhadmu bl-idejn u allura l-attur mhux qed jibbenefika mill-vantaggi kollha tan-nefqa tieghu ta' disa' mitt lira Maltin (LM900) li kien il-valur tal-programm komplet li gie mhallas.

Ghaldaqstant l-attur huwa gustifikat illi jitlob kumpens in linea ta' danni illi huwa qieghed isofri minhabba illi l-haddiema tieghu ghad iridu jaghmlu xoghol li tieghu qeghdin jithallsu illi suppost kien destinat ghall-programm tal-konvenut.

Izda dawn id-danni ma' jistghu jinkludu l-akkwist ta' programm gdid minghand *programmer* iehor. L-attur seta',

Kopja Informali ta' Sentenza

a diskrezzjoni esklussiva tieghu, jakkwista *software* iehor kif u meta hass in-necessita', izda d-danni xorta wahda kienu jkunu dawk li kienu jirriflettu n-nefqa limitata li l-attur kien ikollu jaghmel sabiex jirrimedja ghal frekwenzi ta' aggestamenti u viziti illi l-programm tal-konvenut sfortunatament kien jirrikjedi.

Billi fin-nuqqas ta' konsenja tas-*source codes*, dawn l-aggustamenti ma' kienux possibbli ghall-attur u billi l-Qorti hija konvinta illi anke ghal dawk l-aggustamenti frekwenti u ghal xoghol zejjed illi riedu jaghmlu l-impjegati ta' l-attur biex jirrimedjaw ghan-nuqqasijiet fil-programm ta' l-attur, in-nefqa kienet ser tissupera sew is-somma ta' hames mitt lira Maltin (LM500), almenu sakemm l-attur jiddeciedi li jistalla programm gdid minghand terzi persuni, il-Qorti qeghdha *arbitrio boni viri* tistabbilixxi illi d-danni kollha sofferti mill-attur ghandhom jigu likwidati fis-somma ta' sitt mitt lira Maltin (LM 600), u qeghdha effettivament tillikwida bhala danni sofferti mill-attur is-somma ta' sitt mitt lira Maltin (LM600) u tilqa' t-talba attrici f' dan is-sens u tikkundanna lill-konvenut sabiex ihallas lill-attur is-somma in linea ta' danni likwidati, is-somma ta' sitt mitt lira Maltin (LM 600).

In vista ta' dak illi ppretenda l-attur u dak li gie likwidat, il-Qorti qeghdha tordna li l-ispejjez jithallsu in kwantu ghal kwart mill-konvenut u tlett kwarti mill-attur.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----